

Cieśla Jerzy (ur. 5.11.1934 r. w Czerwonaku koło Poznania, zm. 08.03.1987 r.), dr wychowania fizycznego, prodziekan Wydziału Wychowania Fizycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie, wicedyrektor Instytutu Kultury Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego, nauczyciel, sportowiec, trener, działacz społeczny.

II wojnę światową spędził w Strzyżowie w województwie rzeszowskim. Po zakończeniu wojny wrócił do Poznania, gdzie ukończył szkołę podstawową i rozpoczął naukę w szkole średniej. Do Stargardu Jerzy Cieśla przybył w 1950 r. Maturę zdawał w stargardzkim Liceum w 1952 r. Następnie podjął pracę w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego, gdzie przepracował rok.

W 1953 roku rozpoczął trzyletnie studia stacjonarne na wydziale Wychowania Fizycznego w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Tytuł Dyplomowanego Nauczyciela Wychowania Fizycznego uzyskał w 1956 roku. W 1959 roku również w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego w Poznaniu obronił pracę magisterską pod tytułem *Wpływ treningu trójskoczka na kształtowanie się podłużnego łuku stopy*. Wcześniej natomiast, bo w 1956 roku rozpoczął pracę w Liceum Ogólnokształcącym w Stargardzie. W tej szkole uczył wychowania fizycznego do 1969 r. Już w 1968 r. zaczął prowadzić na Wyższej Szkole Nauczycielskiej w Szczecinie zajęcia z lekkiej atletyki, a od 1 października 1969 roku został nauczycielem akademickim w Wyższej Szkole Nauczycielskiej w Szczecinie jako starszy asystent. W kolejnych latach na uczelni Jerzy Cieśla uczył takich przedmiotów jak: od 5 lutego 1972 r. specjalizacja instruktorska z lekkiej atletyki oraz od 5 lutego 1977 r. teoria i metodyka sportu (wykłady i ćwiczenia).

Swoją pracę doktorską zatytułowaną *Wydolność młodzieży w wieku 12 do 14 lat jako element warunkujący szkolenie w wytrzymałościowych biegach lekkoatletycznych* obronił w 1978 r. Jego promotorem był doc. dr Janusz Jackowski, a recenzentami byli prof. dr hab. med. Wanda Rozynek-Łukanowska i doc. dr hab. Joachim Raczek. Obrona odbyła się na Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Od momentu powstania Wyższej Szkoły Pedagogicznej Jerzy Cieśla otrzymał stanowisko starszego wykładowcy. Od 1975 r. został kierownikiem Pracowni Lekkiej Atletyki. Od 1 października 1978 r. awansował w hierarchii naukowej na adiunkta. Od 1981 r. do 1984 r. piastował stanowisko prodziekana Wydziału Wychowania Fizycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie. Również w tym czasie pracował w Zakładzie Teoretycznych Podstaw Kultury Fizycznej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie. Od 1985 r. pełnił funkcję wicedyrektora Instytutu Kultury Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego. Działalność sportową rozpoczął od kariery zawodniczej. Od 1948 r. do 1951 r. reprezentował barwy Warty Poznań, od 1951 r. 1953 r. biegał w Kolejarzu Szczecin, następnie jako student Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu startował w barwach AZS Poznań od 1953 r. do 1956 r.

Pierwsze szlify jako trener zbierał w Kolejarzu Stargard od 1956 r. do 1959 r. W 1959 r. współtworzył Ludowy Klub Sportowy Pomorze Stargard, w którym funkcje trenerskie oraz funkcje w zarządzie pełnił aż do śmierci. Głównymi celami nowego klubu były przede wszystkim kompletowanie zespołu trenerskiego a także zagospodarowanie i modernizacja obiektu sportowego przy ulicy Brzozowej. W związku z pracami, które były w dużej mierze organizowane w ramach czynu społecznego, powstała sześciotorowa bieżnia lekkoatletyczna, komplet skoczni

rzutni oraz trybuna na trzy tysiące miejsc. Wart jest tutaj podkreślenia fakt, że w 1985 r. na bieżni stadionu Pomorza położono pierwszy tartan w województwie, a jednocześnie był to jeden z nielicznych stadionów z tartanem w Polsce. Takimi obiektami sportowymi w ówczesnych czasach mogły pochwalić się tylko największe miasta w Polsce. Działacze lekkoatletyczni Pomorza, ale i także artykuły w prasie wskazują na największe zasługi w tej inwestycji dla Jerzego Cieśli. Powtarzano często, że miał on dużo znajomości, że swoją osobą potrafił przekonać do swoich pomysłów i zamierzeń wiele instytucji. Klub rozpoczął swoją działalność w 1959 r. od kilkunastu zawodników a Jerzy Cieśla trenował praktycznie każdą konkurencję lekkoatletyczną. Pierwszą znaczącą imprezą organizowaną przez klub był bieg przełajowy „Wałami średniowiecznego Stargardu”. Od 1964 r. rozgrywano również mityng „O srebrny grot Stargardu”, w którym koronną konkurencją był rzut oszczepem. Z sukcesów ligowych najważniejsze to pierwszy awans do drugiej ligi w 1963 r. (a więc już po 4 latach funkcjonowania klubu), a w 1976 r. po raz pierwszy Pomorze awansowało do pierwszej ligi. Jeśli chodzi o kwalifikacje trenerskie Jerzy Cieśla przeszedł wszystkie stopnie, począwszy od trenera II klasy w lekkiej atletyce – specjalizacji trenerskiej – uzyskał ją w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego w Poznaniu w 1956 r. Nominację na trenera I klasy w lekkiej atletyce otrzymał w 1971 r. na podstawie wyników pracy szkoleniowej. Najwyższy stopień trenera klasy mistrzowskiej w lekkiej atletyce uzyskał po egzaminie przed Komisją Ośrodka Doskonalenia Zawodowego przy AWF (Akademii Wychowania Fizycznego) w Poznaniu w 1978 r. Warto dodać, że Jerzy Cieśla jest, jak do tej pory, jedynym trenerem w powojennej historii województwa, który uzyskał najwyższy stopień trenera lekkiej atletyki. W plebiscycie Kuriera Szczecińskiego na najlepszego trenera roku 1975 J. Cieśla zajął trzecie miejsce, natomiast w plebiscycie tej samej gazety przeprowadzonym w 1985 r. na najlepszych trenerów 40-lecia J. Cieśla zajął trzecie miejsce. Trenował przede wszystkim dziewczyny i kobiety. Wychował wiele mistrzyń Polski w konkurencjach indywidualnych i w sztafecie, jego podopieczne były rekordzistkami Polski i świata, brały udział w Mistrzostwach Polski, Zawodach Przyjaźni, Uniwersjadzie, Mistrzostwach Europy, Mistrzostwach Świata, a nawet na Igrzyskach Olimpijskich.

Jerzy Cieśla pełnił też wiele funkcji społecznych w jednostkach i organizacjach kultury fizycznej. W LKS Pomorze był trenerem koordynatorem, a także w-ce prezesem ds. sportu. W Okręgowym Związku Lekkiej Atletyki w Szczecinie od 1958 r. był członkiem Zarządu, od 1972 r. był Przewodniczącym Okręgowej Rady Trenerów a od 1980 r. był w-ce prezesem do spraw szkoleniowych. W Wojewódzkiej Federacji Sportu w Szczecinie od 1978 r. był członkiem Zarządu a od 1983 r. Przewodniczącym Komisji do spraw sportu młodzieży. W Radzie Głównej Zrzeszenia Ludowych Związków Sportowych w Warszawie od 1972 r. do 1982 r. był członkiem Społecznej Komisji Lekkiej Atletyki. W Polskim Związku Lekkiej Atletyki w Warszawie od 1982 r. był członkiem komisji szkoleniowej, a od 1984 r. pełnił funkcję członka Zarządu. Od 1985 r. był członkiem Krajowej Rady Sportu przy Głównym Komitecie Kultury Fizycznej i Sportu.

Wielokrotnie otrzymywał wyróżnienia i odznaczenia regionalne, resortowe i państwowe. Z najważniejszych można wymienić przyznane przez Radę Państwa: Brązowy Krzyż Zasługi (1971 r.), Złoty Krzyż Zasługi (1976 r.), Krzyż Kawalerski

Orderu Odrodzenia Polski (1984 r.), Złota Odznaka Honorowa Polskiego Związku Lekkiej Atletyki (1977 r.), medal przyznany przez Polski Komitet Olimpijski „Za zasługi dla Polskiego Ruchu Olimpijskiego” (1980 r.), złota odznaka „Zasłużony Działacz Kultury Fizycznej” od Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu (1984 r.), od Prezydium Miejskiej Rady Narodowej medal „Zasłużony dla miasta Stargardu” (1984 r.). Jerzy Cieśla swoją pracę naukową związał ze swoją działalnością sportową. Była to bardzo skuteczna współpraca. Wystarczy przyjrzeć się największym sukcesom sportowym tylko niektórych zawodniczek trenowanych przez Jerzego Cieślę. Jedną z jego najlepszych zawodniczek była Danuta Piecyk, która znalazła się w kadrze narodowej na Igrzyska Olimpijskie w Monachium, gdzie startowała indywidualnie na dystansie 400 m oraz w sztafecie 4 razy 400 m, była też rekordzistką Polski i rekordzistką świata na dystansie 400 m przez płotki, brała również udział w Mistrzostwach Europy. Natomiast Urszula Prasek była rekordzistką Polski w biegach na 3 i 4 km, brała udział w Mistrzostwach Europy i Świata.

Jerzy Cieśla napisał kilkanaście artykułów, kilkakrotnie brał udział w konferencjach naukowych, był promotorem prawie 40 prac magisterskich. Swoje badania naukowe skupiał głównie na poszukiwaniu i udoskonalaniu metod treningowych w celu uzyskania przez zawodników jak najlepszych wyników sportowych. Swoje testy przeprowadzał m. in. na młodzieży szkolnej aktywnej ruchowo, u której badał wytrzymałość fizyczną. Uważał, że wychowanie dobrego zawodnika powinno się rozpoczynać już od najmłodszych lat. Stąd w swoich artykułach zawierał także wskazówki dla nauczycieli wychowania fizycznego. Wskazywał również w swoich artykułach na potrzebę współpracy klubów sportowych ze szkołami przy naborze zawodników do zespołów sportowych.

Naukowcy, studenci, działacze sportowi i zawodnicy pamiętają go jako wspaniałego, wyjątkowego, ciepłego, wyrozumiałego, uczciwego i wybitnego człowieka, pasjonata lekkiej atletyki. Dla wielu był przykładem i wzorem pracowitości. Wyróżniała go również wiedza, fachowość i kompetencja. 8 marca 1987 r. w drodze powrotnej z zawodów zmarł nagle w pociągu. Na stadionie lekkoatletycznym Pomorza Stargard, który nosi nazwę im. Jerzego Cieśli można zobaczyć obelisk z tablicą pamiątkową na której widnieje jego profil oraz słowa Owidiusza: „Czyn mija, pomniki jego trwają”.

Literatura:

1. Materiały związane z ubieganiem się o tytuł profesora kontraktowego nauk o wychowaniu fizycznym dr. Jerzego Cieśli adiunkta w Zakładzie Teoretycznych Podstaw Kultury Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego [w:] Spuścizna naukowa dr. Jerzego Cieśli udostępniona dzięki uprzejmości prof. Henryka Laskiewicza.
2. H. Laskiewicz, *Instytut Kultury Fizycznej w Szczecinie (1950-2000)*, Szczecin 2001, s. 261.
3. Z. Szafkowski, *Czołowi sportowcy Pomorza Szczecińskiego*, Gorzów Wlkp. 1998, s. 38.
4. Z. Szafkowski, *Lekkoatletyka na Pomorzu Szczecińskim 1945-1997*, Gorzów Wlkp. 1997, s. 36.
5. J. Cieśla, *Charakterystyka wydolności młodzieży w wieku 12-14 lat*, „Zeszyty

- Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie. Prace Wydziału Wychowania Fizycznego”, nr 20, 1977, s. 101-109.
6. J. Cieśla, *Dobór i próby zorganizowanej selekcji w warunkach klubowych LKS „Pomorze” Stargard* [w:] Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, (z serii: Monografie nr 99), Poznań 1977, s. 23-26.
 7. J. Cieśla, *Wybrane problemy współczesnego treningu sportowego*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie. Prace Wydziału Wychowania Fizycznego”, nr 12, 1974, s. 42-47.
 8. J. Cieśla, *Wytrzymałość w wieku dziecięcym oraz poglądy na jej kształtowanie*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie. Prace Wydziału Wychowania Fizycznego”, nr 33, Szczecin 1980, s. 160-171.
 9. J. Cieśla, *Zmiany wydolności fizycznej dzieci w wieku 7-13 lat po całorocznym treningu*, [w:] Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, (z serii: Monografie nr 196), Poznań 1980, s. 263-267.

Piotr Tarnawski

Jerzy Cieśla, fot. ze zbiorów prywatnych